

Николай Теллалов
Монетата на Идун

Срещнах Васил пред бакалията – сменяше празните бирени бутилки с пълни. Не се отбивам често до стария квартал, обикновено родителите ми идват на гости, така че рядко виждам старите приятели. Васил например – от две-три години... или повече?

Едва го познах.

Той обаче ме забеляза докато се промъквах да му кажа „Па!“ зад гърба. Много се зарадва и направо ми смачка ръката. Изчаках го да купи каквото беше си наумил и тръгнахме към старото бистро с железните пейки да убием час-два в приказки, въпреки че склоних да се видим за двайсетина минути – оправдах се, че бързам. С това направих на Васил услуга да не става дума да ме кани у тях и да изпитваме неудобство и двамата докато му отказвам. С жена му не се понасяме от деца.

Настанихме се, взехме си по една малка мастика с айрян и лед, беше доста топло, но вече не чак толкова горещо като миналата седмица.

– Как си? – попитах пръв.

– Както виждаш – отвърна той малко унило. – Дебелея.

Кимнах, макар че „дебелея“ бе твърде меко казано. Васил се превръщаше в човек-планина. Сланинена планина. Петдесетте метра от магазина до бистрот го бяха накарали да плувне в пот и да пуфти като локомотив. Изоставихме тая тема.

Той ме разпитваше за работата, за семейството, каза няколко клюки за приятелите. Разказах му каквото има за хвалене, оплаквачките си ги премълчах. Питах го за други от тайфата и го оставих да се наприказва. Но постепенно и незабелязано разговорът кривна към пълнеенето му.

– Едва се побирам в асансьора – тъжно рече Васил. – Всеки път ме е страх да не се заклещя. Някой ден просто ще го претоваря и той няма да ме качи до седмия етаж. А пеш по стълбите няма да стигна по-далеч от инфаркта.

– Вземай някакви мерки – отвърнах предпазливо, за да не го обидя.

– Цялата метрична система да взема, пак няма да помогне – махна той с ръка. – Вярваш ли, че ям веднъж на два дни? Шопска салата и комат хляб.

Помъчих се да не изглеждам недоверчиво.

– И нищо друго? Ами тия бири?

– Една сутрин и една вечер. Не всяка вечер.

– Хм... Ходил ли си на лекар?

– Два пъти.

– И?

– Вика, че го баламосвам. Другият направо ме изгони. Обаче аз

знам къде е проблемът.

– М?

Той ме погледна изпитателно и бръкна в джоба. Извади едно огромно портмоне с много отделения, някои с ципове. Тромаво изчопли отвърте нещо и го плясна на масата, като остави подпухналата си длан отгоре. Стори ми се, че издрънча като ключ, нещо дребно и метално.

– Първо я разгледай – тихо рече. – Защото ми е писнало да повтарям „няма да повярваш“. По-добре повярвай.

Поколеба се и отмести ръка, сякаш изведнъж беше съжалил за решението, но вече бе късно да отстъпи. Вгледах се в онова, което преди малко беше захлупено от ръката му.

Монета от един лев.

Вдигнах питащи очи към него.

– Гледай, гледай! – настоя той.

– Какво да гледам? Да не е вълшебно това левче?

Васил се ухили жлъчно и леко се оригна на мастика.

– Я ми прочети какво пише на него.

Подсмяхнах се, взех монетата, но в следващия миг вече не ми беше до смях, защото надписът на монетата не можеше да се прочете. Тоест можеше, но не по обичайния начин. Вместо „СВ ИВАН РИЛСКИ“ и „БЪЛГАРИЯ“ имаше следното:

Няколко секунди глупаво я зяхах, докато не съобразих, че някой шегобиец – (шегобиец ли?! –) – я беше излял – или изсякъл или както там ги произвеждат металните пари – някак... наопаки. Бавно издирих в моя портфейл желязно левче, имах ги, за да ползвам маршрутно такси, и поставих моята монета до тази на Васил. Едната сякаш беше огледално отражение на другата. Въртях ги, обръщах ги от ези на тура, докато не си дадох сметка, че вече вярвам на очите си.

Разбирам някой да си играе да фалшифицира монети, дори тези, двуметалните. Не знам дали има изгода от това, но допускам, че все същия този някой би намерил някакъв резон от такава дейност. Но очевидно нямах работа с фалшификация. Монетата бе ама съвсем истинска... само че огледална. Рилският отшелник на нея държеше свитъка в дясната си ръка, а кръста – в лявата. Мозъчните ми гънки затракаха като лагери на зъбни колелета.

Така, за да е налице такова нещо, трябва да има нова матрица вероятно. И сигурно тази матрица е бая сложна за изработване... Достраша ме. В какво се е забъркал Васил?

– Откакто я намерих – каза той, – почнах да дебелея. Тоест преди това исках да разкарам биреното коремче и бях на диета. Тичах, спортувах в една зала. И изведнъж я изравям сред рестото. Шашнах се. Голям куриоз, викам си. И я сложих в кристалния пепелник, където събирам чужди монети. А после за пет дни качих трийсет килограма. От сандвичи със сирене, сок и марулена салата с лимон.

– Стига бе!

– Няма какво да стигам.

– Чакай, ама само това ли е общото, че намирането на това сбъркано левче съвпадна със...

– Ако беше само това, нямаше да ми направи впечатление. Обаче когато почнах да я откривам в портмонето си... Чакай, не се пули и не питай, сега ще ти обясня. Значи, сложих я в пепелника дето е на библиотеката. Същата, която ти събори на един купон. Сещаш ли се?

– Беше ни първото напиване бе, Васко! Как можеш да помниш като слон!

– Разправиите, които последваха, ми направиха тая слонска памет. Но това не е важно. Така. Оставих я в пепелника.

– Е?

– В портмонето си нямам друго левче. Представи си.

– Аха.

– Отивам в магазина. Дават ми ресто. Може да не е било първия път, но втория или третия – връщат ми желязно левче. Нали така?

– Да де.

– И после, примерно ровя в джоба, за да си взема фъстъци на спирката – част от диетата, брато, здрав мъж с почти постни сандвичи, салата и бульончета няма да изтрае дълго. Та, вадя аз стотинките... и там – огледалната монета от един лев.

– Хм...

– Без „хм“. Първо се учудих. Стана ми забавно. Връщам се у дома, пускам втората, както си мисля, шантава монета в пепелника... и чак после надниквам за одевешната, първата.

– Така.

– Да, обаче нея я няма. Тоест има левче, но нормално.

– Чакай малко... ресто, взимаш, пускаш... Да не си объркал, да ти се е привидяло, че има втора?

– Отначало и аз стигнах до такъв извод. Сторило ми се е. Да, ама не. Оставих огледалната в пепелника и похарчих другото левче. Пазарувах нещо си, не помня какво и поисках ресто в железни левчета. Дадох ми седем парчета. Всичките нормални. Прегледах ги на касата, продавачката даже взе да се нервира. Прибрах ги в джоба. После на улицата ги вадя...

– И?

– И тогава почнах да се тревожа, Гоше. Едната от тях беше огледална. Втурнах се вкъщи, тогава още можех да тичам, въпреки че приличах на портативно хипопотамче, а не като сега на бронтозавър. Извадих левчето от кристалния пепелник. А познай какво беше!

– Ъъъ... нормално? Или не?

– Бинго! – изрева Васил така, че на околните маси подскочиха. Той не им обърна внимание, но намали звука. – Нормална беше. Направо ме втресе. Обаче, викам си, все още нищо не е ясно. И продължавам с експеримента. Оставям огледалната дяволия в пепелника, прибирам оттам нормална. Слагам всичките в джоба. Исках да отида до друг магазин, за да похарча тези, пък после да разваля два лева някъде на монети от по лев. Само че преди това отидох в кухнята, за да пийна чаша вода. Пих. Студена ли беше, какво ли, притеснен ли бях вече, но ме преряза стомаха и хукнах в тоалетната. Разстройство. Гнус. Отседях си половин час, олекна ми, ставам, вдигам панталона, обаче джобът се заметнал и левчетата се изсипаха на пода. Псувам ги аз, събирам ги... и втората или третата, която вдигнах, беше...

– Огледална... – промълвих аз.

– Огледална, да – кротко потвърди Васил. Гледаше ме тъжно, с някакво трагично достойнство. – Няма да ти разправам какви опити правих, обаче резултатът е един – имам ли в себе си монета от един лев, тя ще е огледална. Ако я оставя в пепелника и се пазя да не взимам други такива левчета, тя ще си кротува. Скокне ли ми в джоба обаче желязно левче, само да го стисна в юмрука – и като го погледна после, то вече е шантаво. А онова в пепелника става нормално. Ако го похарча, докато у

дома има друго, онова става огледално. Ако се отърва от всички монети, даже съм ги хвърлял през прозореца! – рано или късно все някъде ми връщат ресто или ми плащат... в мен попада монета... и тя става огледална.

– Искаш да кажеш... че ако сега ми го дадеш на мен, а аз ти дам банкнота, монетата ще стане нормална?

– Пробвай.

Дадох му книжен лев и взех чудатата монета, която вече също бях почнал да възприемам като нещо зловещо.

– Прибери я де – обади се Васил. – Ако искаш, просто я захлупи с чашата си. А сега я погледни пак...

Само дете не я ухапах. Беше си абсолютно нормална, не опака. Стиснах чело с длани.

– Васко, ще ме накараш да откача!

– Недей откача, Гоше.

– Ама какво става, по дяволите!

– Аз вече не си задавам въпроса „защо“ и „как“. Просто искам да се отърва от нея. Но понеже всички опити се провалиха, значи причината е в мен. И от това пълнея. Или може би не левчето ми е виновно, даже вероятно хич да не ми е виновно, след като аз съм този, който го кара да се... да се „изметне“ по този начин.

Мълчах доста дълго, преди да си подреда главата.

– Свързваш ли тази твоя способност с... някакво събитие?

Васил поклати глава.

– Не. Или няма такава, или не мога да се сетя. Но това не е важно, защото не е всичко. Тоест, сигурно е важно, но още не съм ти казал всичко. Нали ти споменах, че дебелеенето си го свързвам с това левче, дете става в ръцете ми огледално?

– Ах, да бе! Ти почна всъщност за този сланинен проблем, ама тия фокуси ме шашнаха! Извинявай, не са фокуси. И извинявай за...

– Не са. Сега, не се наемам да кажа кое е причина, а кое следствие. Може да е просто признак, страничен ефект. Симптом. Но е факт, че са свързани. Когато монетата е у мен, аз трупам кила, все едно ми плащат за това.

– Дааа – провлчих аз след дълга пауза. Мастиката ми беше свършила, кога ли я бях изпил? – Да ти взема ли още едно? – предложих. Исках да остана малко насаме. Глупаво, да, насаме с опашката на бара, но пък това е едната от представите за усамотение у градския човек.

– Тц.

– Ей сега идвам...

Докато чаках, в главата ми беше въртележка. Какво е станало с Васил? Извънземни? Мутация? Пето измерение?

Погледнах към стъклото на караваната, изпълняваща ролята на бар. Шарени опаковки на цигари, сокове, строени бутилки с алкохол, шоколадчета, бисквити, солети... И неясният контур на отражението ми.

Отражение... Пето измерение... или имаше само четвърто?

– Какво ще обичате?

Стоях с отворена уста към младежа, който обслужваше клиентите, и не можех дума да продумам. Някаква мисъл, предчувствие за такава се кандилкаше в мозъка ми, а аз се опитвах да го хвана за опашката...

– Моля, какво обичате?

Промърморих нещо и поривисто се извърнах назад, към самотния Васил – буца пред маса под брезентовия навес на бистрото. Щях да се спъна в краката си. Цяло чудо е, че не съборих човека зад мен на опашката.

Тръснах се пред Васил и стиснах ръцете си.

– Васко!

– А?... Ей, Гошо, добре ли си?

– Зарежи мен! Имам идея как да си решиш проблема! Идиотско е като хрумване, но пък... Не, направо няма да повярваш, ама...

– Чакай де, говори свързано – прекъсна ме Васил, но гледаше недоверчиво и дори малко засегнато.

– Огледало, Васко! Огледало. Човек кога дебелее? Когато яде като разпран! Кога отслабва – когато гладува. А ти си сега на диета, нали?

– Без никаква полза.

– И на всичко отгоре ти се явява това опако левче. Я опитай...

– Какво да опитам?

– Яж! Зарежи диети и гладувания! Дръж си монетата в джоба и лапай колкото искаш!

– Ще се пръсна след два дни такъв режим.

– Няма!

– Откъде си толкова сигурен?

Не бях сигурен. Просто ми беше хрумнало. И някак ми се виждаше правилно, защото беше също толкова абсурдно, колкото положението на клетия ми приятел.

Разперих ръце.

Васил помълча известно време, а после изведнъж рече:

– Може и да си прав! Не мога да го обясня и аз, ама усещам, че

може и да мине. Клин клин избива. Не е съвсем същото, но, след като е налудничаво, май трябва и да се действа не разумно, а смахнато... Ще ми дадеш ли телефона си да ти се обадя след няколко дни?

– Не го ли знаеш?

– Че откъде! И ако не проработи тая твоя идея – захили се изведнъж той, – ще ти тежа на съвестта, да знаеш!

Засмях се и аз.

Само че през следващите дни не ми беше смешно. Мислех си, че ако огледалната терапия умори Васил, ще се чувствам наистина виновен. Стрясах се от всяко позвъняване по телефона.

Накрая Васил се обади.

– Какво стана? – почти извиках аз разтреперан.

– Екстра съм, Гоше! Действа! Вече съм наполовината на предишното мамутско тегло! До месец ще съм в норма, по-рано не става, ще си изкълча ченето да дъвча. А и не издържам толкова да плюскам... Спра ли обаче, почвам да трупам сланина веднагически. Някъде в апартамента се е запиляла една монета, трябва да я намеря, за да държа нещата под контрол. Туря ли я в пепелника, някак ще налучкам златната среда... ще балансирам като сърфист.

Приседнах отмалял и облекчен.

– Обаче... – допълни слушалката и аз изстинах.

– Какво? – намерих сили да попитам.

– Трябва да се видим. Изникна един... хм... страничен ефект.

– Кажй.

Сигурно бях пребледнял като новия фаянс в кухнята, чувствах челото си студено.

– Като се видим, ще ти кажа.

Бузите ми пламнаха.

– Кажй сега!

– Хм... не се тревожи де...

– Кажй!

Васко въздъхна и призна:

– Ами, май се подмладявам. Ще се наложи и за това да измислим нещо, също да балансирам, нали разбираш... Гоше, прощайвай, ама ще ми свърши фонокартата. Отбий се утре, става ли? Само звъни на домофона, аз ще слеза. Хайде, чао. И... благодаря ти, приятел! Длъжник съм ти! За векове!

Нищо не можах да кажа.

Разбира се, че ще му се обадя. Въпреки че някак ми е криво.

Криво... Не е криво. Признавам си – завиждам!

Имало една скандинавска богиня – Идун. Тя давала на колегите си, другите богове, ябълки от градината си. И тези ябълки им връщали младостта. Само че откъде-накъде тези ябълки са се трансформирали в огледални метални левчета! Да де, работата не е в монетите, ами в самия Васко. И ябълките сигурно не са били вълшебни. Просто са били... признак. И какво е направил пустият му Васил, че е станало така?... Щял да балансира той – постоянно тегло, постоянна възраст... Би трябвало да се радвам, приятел ми е. Но защо ли не мога да намеря сили да се зарадвам? Тю! И на мен ми се живее вечно...

11 август 2003 г.

КРАЙ

© 2003 Николай Теллалов

Источник: <http://drakonche.zavinagi.org/>

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/3128>]